

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 4 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznani (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 120.

V Ljubljani, v soboto 30. maja 1891.

Letnik XIX.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem prične se nova naročba na

„SLOVENCA“,

h kateri najljubšeje vabi

upravništvo.

Naročnina razvidi se na glavi lista, a na naročnike, ki se oglašajo, pa ne določajo naročnine, se ne ozira.

Državni zbor.

Z Dunaja, 29. maja.

Sestava odsekov.

Zadnjič izvoljeni odseki so se danes sestavili. Odseku za premembo volilnega reda je na čelnik levičar dr. Herbst, namestnik njegov pa staročeski poslanec dr. Fanderlik. Zapisnikarja sta knez Schwarzenberg in Hofmann. Izmed naših poslancev so v tem odseku: grof Hohenwart, Klun in Gregorec, ne Spinič in Klaič, ki sta poleg grofa Hohenwarta v odseku za premembo pravičnega reda. Po tiskarski pomoti sta bila v zadnjem poročilu zamenjana volilni in pravični odsek.

Odseku za premembo pravičnega reda je na čelnik konservativni poslanec grof Deym, namestnik pa mu je levičar dr. Haase. Grof Hohenwart ni hotel prevzeti načelnštva, ker se hoče kot skušen parlamentarec udeleževati razprav, kar bi mu kot načelniku ne bilo lahko mogoče, ker bi moral sicer predsedstvo prepuščati namestniku-levičarju.

V železničnem odseku izbran je za načelnika poljski poslanec Jaworski. Prvi namestnik mu je liberalni poslanec dr. Weeber, drugi pa konservativec grof Deym. Izmed naših poslancev sta v tem odseku Kušar in Vošnjak.

Odseku za kazenski zakon načeljuje poljski poslanec grof Pininski, namestnik pa mu je levičar dr. Kopp. Izmed naših poslancev je v tem odseku dr. Ferjančič, ki je imel v njem opraviti že v pretekli dobi.

V tiskovnem odseku ima načelnštvo levičar dr. Kopp, poljski poslanec dr. Weigel pa opravlja namestništvo.

Na novo se je danes volilo dvanaest članov za dopolnitev gospodarskega odseka, ki šteje sedaj 36 udov. Iz slovensko-hrvatske zveze bil je v tem odseku dozdaj poslanec Povše, danes sta bila še izvoljena Šuklje in Klaič.

Loška in predilska železnica.

V današnji seji izročil je dr. Ferjančič peticije občin: Loka, Vipava, Senožeče, Dole, Spodnja Idrija, Vojsko, Idrija in devet drugih občin za železnico iz Loke v Divačo; dr. Gregorčič pa je izročil prošnjo občin med Kanalom in Trebižem za predilsko železnico. Razven tega gre te dni še posebna deputacija poslancev k trgovinskemu ministru, da mu priporoča železnico iz Celovca preko Ljubelja v Kranj.

Predlogov in interpelacij

je v vsaki seji dovolj. Posebnega pomena je danes izročen predlog poslanca dr. Prombera, s katerim se vladi naroča, da naj državnemu zboru izroči načrt zakona gledé zavarovanja poljskih pridelkov protitoči.

Dotične blagajnice bi oskrbovale dežele same, katerim bi pa država dajala podporo v primeri z zemljiškim davkom, ako bi pri obilnejših in večjih škodah ne zadostovali lastni dohodki.

Ministerski predsednik grof Taaffe je danes odgovarjal na interpelacijo dunajskih antisemitskih poslancev gledé nepostavnega vtikanja c. kr. uradnikov v zadnje državnozborske volitve. Minister je rekel, da dotični uradniki niso imeli nobenih ukazov od vlade, da pa tudi ni res, kar se jim podtika. Vsa njih agitacija je bila, da so volilec priporočali, naj volijo poštene, cesarju in državi udane moše, kar je gotovo prav; zato nima nobenega vzroka, v tej zadevi kaj ukrepati.

Izmed danes izročenih predlogov omenjam vladni načrt zakona, s katerim se razrešuje dosedanja pogodba z avstrijsko-ogerskim Lloydom in sklene nova pogodba.

Na dnevnem redu

so bila razven že omenjene dopolnilne volitve skoraj zgolj prva branja. Meritorično rešen je bil brez ugovora le predlog budgetnega odseka, s katerim se za tri leta podaljša finančnemu ministru z zakonom z dne 16. junija 1888 dana oblast, nekatera nepremična, pod 25.000 gld. cenjena in vojaštvu v porabo prepuščena državna posestva prodati.

Tretja točka je bil predlog poslanca dr. Kindermanna, v katerem priporoča vladi znižanje carine na kavo in petrolej. Razven stemeljevalca govorili so o tej zadevi še nekateri drugi poslanci, med njimi Tausche in Siegmund, ki so se močno potegovali za znižanje omenjene carine, katerih nobeden pa ni povedal, kako naj vlada nadomesti dohodke, kateri bi ji vsled tega znižanja odpadli, ki jih pa ne more pogrešati. Tega menda vsaj nihče

LISTEK

Nedeljske misli.

XXIX.

Politiki trdijo, da je prouzročilo letošnje kritično situacijo v Sloveniji „hroščovo leto“. V istini, kar zeleni in cveté, uničili so nam prav radikalno naši letošnji „cvetjsnede“, katerim niti Erjavčeva terminologija, niti „omikani Slovenec“ pravega termina ne ve. Zaradi tega je naravno, da ni letos niti sledu o narodnem belo-rudečem-modrem cvetju, in ako poganja kje kakov nedolžen in nadepolen brst, ali kakova še „neobglojena“ narodna lipa, zaganja se kar v kolobarju hroščev roj vanjo, ali pa jej zaklenka listnica Ljubljanskega Zvona v priznanih estetičnih dovtipih, da v malo dneh ni drugzega, kakor nekaj obglojenih imen, nekaj obratih obrazov in tonzur, nekaj raztrganih črnih sukenj in posledek nekaj „britkih“ poslanih pod klobukom najbolj usmiljenega devetnajstega tiskovnega odstavka.

Brez dvoma živimo letos v dobi hroščev in ne navadnih mrčesov in reptilij in kedo ugane, kaj sledi dobi, v kateri se giblje svobodno ta golazen v senci prevelike brezbriznostne tolerance na slavo našega imena.

Baš politični in literarni štatistik še vedno ni izpričal s številkami, koliko nas velja že naša narodna solidarnost na političnem in leposlovnem polju, pač pa se je že čitalo, da so se nastavljali pri raznih prilikah narodnim hroščem paprikovani golaži, in da

se še vedno radi podpirajo estetični časnikarski pridelki.

Kedor opazuje te slavne narodnostne „roje“, pritrdi rad, da hroščevi pomladi ne sledi rodovitno poletje in da použijejo navadno razne gosenice, kar je ostalo hroščem na domačem zelniku.

Posledice letošnjega hroščevega političnega leta se prikazujejo vedno bolj tudi na Dunaju, kjer pretehtujejo „naši“ moške „unisono“ mošnjo naših davkov in rešetajo, koliko drobiža nam še ostane po odbitih davkih, da si spočijemo večnih nad na narodni Prokrustovi postelji zopet do bodoče budgetne debate.

In čudno, kolikor bolj se priklanja jeziček pravične tehtnice na našo stran, toliko bolj so zgovorni naši gg. ministri in toliko bolj „zategujejo“ mošnje, iz katerih se „dotuje“ jedilni list enakopravnosti. V istini na—š „menu“ je še vedno le bolniška ali pa prava črna špartanska juha, katero jemamo z lesenimi žlicami, dočim se slasté naši razvajeni sosede s pečenko in dišečimi „trifelnimi“ — na bogato pogrnjenih mizah.

Vse to izpričuje najbolje, da naš okus še ni razvjen z gosposkimi jedmi, ali pa, da je lakot tudi zdravilo za marsikako bolezen, za katere pišemo že trideset let „ustavne recepte“, katere nam pa še vedno zanika državna lekarnica.

Konstatovati moramo posled tudi, da se letošnji naš „prosektor“ v „budgetni“ kuhinji prav pošteno trudi za večje naše porcije, akoravno smo mu očitali nekelej „pod štirimi očmi“, da si „zadobi“ nad svojimi zaslugami lastno „župico“. Sploh smo letos

nekako posebno zadovoljni z našimi gg. poslanci ali pa oni z nami, ker jim ne dramimo poslaniškega „miru“ razven tržaške „Edinosti“, o kateri smo vsi „edini“ razven nje same, da je zadnji čas, da prekrsti svoj že davno „zastarel“ naslov.

Kako se vse prekucuje, levi in kuja na svetu! Tudi v Ljubljani smo imeli čase, ko smo postajali narodni, če se nam je preveč očital kakov osebni greh in zdaj postajamo po sodbi nekaterih brezna-rodni, ker bičamo osebne grehe. Nekelej je zadostovalo, če je nosil kedo pri belem dnevu v „Zvezdi“ surko in puranovo pero za čikužem, da smo ga poslali kandidirati za županov prestol in za druge cene časti, a danes ni vreden človek piškovega oreha, če se tudi uniči v „trudu“ za narod, če ni sodelavec naših „Brusov“ in Rusov in če nima nekaj mandatov v roki.

Zaradi tega trdi Sviftijaneec še jeden pot, da ima tudi človeštvo svoje hroščovo leto, v katerem se uničuje, kar se je pridelalo in priborilo s trudom in z žulavimi rokami; v katerem se podira, kar so sezidali drugi.

Jedino tolažbo imamo, da se ponavljajo v naravi hroščevi roji le vsako tretje ali četrto leto, v rodu človeškem pa le tedaj, kadar prevladujejo svetovni „mijazmi“, in kadar je mnogo gnilobe na zemlji in pod zemljo.

Naravoslovje nas uči, da mrčes použi nako-pičen strup v zraku in ozdravlja okuženo zemljo, — kdo vé, koliko koristi nam rodé tudi naši narodni hroščevi roji? Sviftijaneec.

ne more odobravati, da naj kmet z večjim zemljiškim in hišnim davkom „kofetaričam“ polajšuje srebanje kave. Predlog je bil sicer v pretresanje izročen gospodarskemu odseku, v zbornici sami pa pride iz gori omenjenih vzrokov težko na vrsto, ali se vsaj ni nadejati ugodne rešitve.

Daljši razgovor je bil tudi o predlogu poslanca Kaiserja glede vravnave pošt po deželi. Kaiser je našteval pomanjkljivosti teh pošt in poudarjal velike stroške, ki jih imajo ljudje po deželi, dasi bi morali pisma enako brezplačno dobivati, kakor meščani. Poslanec Svoboda, ki je po svojem poklicu poštar na Češkem, je ugovarjal, da so pošte po deželi dobro vravnane in da družega ni treba, kakor boljših plač poštarjem. Kaiser je dobro zavračal poslanca Svobodo, češ, da tako more govoriti poštar, ljudski zastopnik pa ne, ter je še enkrat priporočal svoj predlog, ki je bil v pretresanje izročen budgetnemu odseku.

Pri drugem predlogu Kaiserjevem glede odškodovanja občin za posla in dela, ki jih opravljajo za državo po izročenem delokrogu, pripjel je besedo poslanec Lienbacher in poudarjal, da občine gotovo zaslužijo neko odškodnino, da jo bo pa težko doseči od finančnega ministra, predno se vé, od kod dobiti potrebni denar. Govornik tudi ne vé za noben vir. Borzni davek, na katerega v enomer kažejo, ima že toliko namenov, da od njega ni pričakovati nobene pomoči za odškodovanje občin. Po njegovi misli ne bo kazalo družega, kakor občinam vzeti izročeni delokrog in pri okrajnih sodnijah nastaviti posebne, toda ne s sodiščem združene uradnike, ki bodo opravljali sedaj občinam izročeni delokrog. On ne stavlja nobenega predloga, ampak le priporoča, da naj odsek pretresa tudi to reč, kadar bo razpravljaj Kaiserjev predlog. Ob treh popoldne predsednik sklence sejo in prihodnjo sejo napové za ponedeljek 1. junija.

Ta seja bo menda edina v prihodnjem tednu, ker bi budgetni odsek do 6. junija rad rešil državni proračun, čigar razprava naj bi se v zbornici pričela 8. junija. Toda malo je upanja, da bi budgetni odsek v prihodnjem tednu tako zgodaj rešil svojo nalogo, da bi se že 8. junija pričela splošna razprava v zbornici, marveč je opravičena sodba, da se prične budgetna obravnava še le 12. junija.

Katoliški shod v Gradcu.

Vkljub vsem neugodnim razmeram opazujemo, da se v zadnjem času v Avstriji tudi v javnem življenju vedno krepkeje razvija katoliška zavest. Temu zgovorne priče so med drugim katoliški shodi, ki se osnujejo po raznih avstrijskih kronovinah; to potrjuje tudi katoliški shod, ki se bode vršil prihodnji teden v Gradcu. „Südsteirische Post“ v Mariboru pravi o važnosti tega shoda pomenljive besede: „Velevažen je dne 2. junija pričenjajoč se drugi štajerski katoliški shod; s tem se vnovič in slovesno zopet pokaže vojskujoča in poravnajoča cerkev z raznovrstnimi resolucijami, ki zadevajo vse stroke duševnega gibanja in gmotnih potreb človeških. — Praktično največjo ceno in najvažnejši socialni pomen smemo pa pripisovati sklepom odseka za socialne razmere, in ko bi drugi štajerski katoliški shod ne obrodil nobenega drugega sadu, kakor snovanje katoliških delavskih društev, dovršil je s tem v resnici blagodejno in veliko delo.“

To bode torej zbor vrlih vernih množ, ki bodo svetu pokazali, da jih še ni okužil brezverski duh modernega liberalizma, in ki čutijo samo v svojem krepkem verskem prepričanju dovolj moči, organizovati se in na podlagi katoliških načel skupno, jednotno in nesebično delovati v duševni in gmotni prospeh človeške družbe.

Človek bi mnil, da ga ne bode zlobneža na svet, ki bi kakorkoli sumničil in oviral take plemenite ter z mnogimi trudi in troški spojene napore. Toda to bi bila bridka prevara. Omenjali smo že, kako divjaško se vedejo mestni očetje v Gradcu proti katoliškemu shodu: prekršili so nasproti katolikom zakon uljudnosti in dostojnosti, dasi je Gradec v ogromni večini katoliško mesto.

A nas Slovence pa boli, da tudi slovenski liberalci, žal, niso nič boljši.

Katoliški shod v Gradcu je namenjen za vse katoličane dežele štajerske, torej za Nemce in Slovence; naravno je, da so bili na shod povabljeni tudi Slovenci, in hvalevredno je, da se bodo ti tudi udeležili shoda. Omenili smo

pa že v listu, kako surovo in nečuvno da je zaradi tega „Slov. Narod“ napal one štajerske slovenske rojake, ki so se zaradi shoda razgovarjali z odborom v Gradcu. Natisnil je vabilo do slovenskih rojakov, katero je razposlal pripravljalni odbor v Mariboru slovenskim duhovnikom, in vtis, ki ga je napravilo nanj vabilo, naznani z nelepimi besedami: „Žile in živeci se napejajo, in vse mišljenje naše spremeni se v ironijo, satiro in sarkazem.“

Ako se torej katoliški Slovenci udeležé katoliškega shoda v Gradcu, tedaj se „Narodovi“ gospodi spremenijo vse mišljenje v ironijo, satiro in sarkazem!! — Gospoda, odprite predalet nemško-liberalne židovske „N. Fr. Pr.“, preiščite jih, a jaz dvomim, da bi našli ondi izrazov, ki bi s tako silo katoliškim čutilom bili v obraz, kakor omenjene besede v slovenskem listu, ki hoče vedno katolišk biti.

Vkljub temu smo vendar-le upali in želeli, da je bilo to storjeno le v hipu, da temu torej ni pripisovati tolike važnosti, a sedaj pred otvoritvijo shoda ponavlja se zopet isto v „Narodu“. Kot nekak pozdrav katoliškemu shodu v Gradcu piše „Narod“: „Ako pa že hoče res kak Slovenec po vsej sili iti v Gradec, naj gre, ako ima preveč časa in denarja.“

Tak ljut boj proti katoliškim naporom bijejo slovenski liberalci sevda v imenu narodnosti. Kaj neki hočejo delati slovenski Štajerci v nemškem Gradcu! Govorilo se bo gotovo po nemško in „Naš slovenski kmet“ — piše „Narod“ — „se že tako po šolah ponemčuje in je čisto odveč in nespametno, da se ga vabi še na nemška zborovanja, četudi se snujejo pod pretvezo katoliških shodov.“

Po tej trditvi torej Slovenec nikamor ne sme, kjer se govori — neslovensko. Torej bi ne smeli slovenski štajerski poslanci v deželni zbor v Gradec, ker se ondi nemški govori, in slovenski poslanci sploh bi ne smeli na Dunaj, kjer mora tudi poslanec nemški govoriti, ako boče, da ga kdo posluša in da kaj doseže. — Tako govoriti, to je nespametno, to je čisto odveč.

Avstrijski narodi so navezani drug na družega in le z medsebojnimi dogovori jim je mogoče zastopati lastne koristi. Slovenci sami za-se ne morejo v nobenem razven v kranjskem deželnem zboru, ne morejo v državnem zboru niti trohice političnih pravic pridobiti za svoj narod. Tako jim treba zaveznikov; ako se pa Slovenci s kineškim zidom ločimo od drugih narodov, kje bomo našli zaveznikov potrebnih nam za varovanje svojega obstanka v mnogonarodni Avstriji?

In kdo so ti konservativni Nemci, ki bodo kar požrli v narodnem oziru vse Slovence, kateri pridejo v Gradec na katoliški shod? — Ali niso to najzanesljivejši zavezniki slovenskih poslancev v državnem zboru? Ali niso zastopniki konservativnih Nemcev glasovali za vse slovenske resolucije, ki so bile v državnem zboru sprejete le z njih pomočjo? Ali se niso nemški konservativci v prijateljski zvezi s slovenskimi poslanci častno zavezali, da se čutijo in da bodo gledé na narodno enakopravnost, ki se je imela poudarjati v adresi na cesarja, solidarno postopali s Slovani, z njimi zmagali ali padli? Gospodje, ki stojite izključno na narodnem stališču, kaj morete še več zahtevati od nemških konservativcev? In recimo ter priznajmo, da bi bili štajerski konservativci kdaj nepravilno postopali proti Slovincem, kar se je v nekaterih slučajih res zgodilo, ali je pa to uzrok, da se štajerski Slovenci od njih vedno bolj ločijo? Ali si bodo s tem pridobili njih simpatije? Ali bodo s tem več koristili svojemu narodu? — Ali ni mogoče, in verjetno in skoro gotovo, da si bodo konservativci nemški in slovenski v prijateljskih razgovorih pojasnili svoje stališče, naznanili si medsebojno svoje želje in potrebe, ali ne bodo prišli do medsebojnega prepričanja, da so drug drugemu neobhodno potrebni, ako hočejo blagodejno delovati za svoj narod, da se bodo torej tesneje združili med seboj? Ali bi bilo to res tako škodljivo za Slovence?

Torej Slovenci na katoliškem shodu nimajo ničesar izgubiti, mnogo pa pridobiti, in kar posebno poudarjamo nasproti slovenskim liberalcem, pridobiti tudi v narodnem oziru, ker kolikor bolj bodo konservativni Nemci spoznali naše zahteve, ter se soznanjali z našimi razmerami, tembolj bodo uvideli, da so zahteve naše opravičene, razmere, v katerih živimo, krivične. Tem rajši nam bodo pomagali in polagoma izgine tudi ono nasprotje, ki

se je doslej včasih pokazalo med konservativnimi Nemci in Slovenci vlasti na Štajerskem.

Narodnostni oziri proti katoliškemu shodu so torej jalovi in narodu škodljivo je katoliške Slovence hujskati proti katoliškemu shodu. Zato tako pisarjenje kot nedostojno katoliškemu slovenskemu narodu zavračamo z vso odločnostjo, pozdravljamo pa iskreno katoliški shod v Gradcu, želeč, da bi mogoča ideja katoliška tudi na tem shodu prepričala, da so si razni narodi bratje med seboj, katerim naj v njih skupen blagor gospodujeta pravica in ljubezen!

Ogerska pravna država.

Ko bi se sodilo po osnovi, katero je sprejel upravni odbor ogerskega sabora, in po kateri bi se imelo v bodoče upravljati na Ogerskem, morali bi se sedanji azijski odnošaji v tej kraljevini hitro spremeniti ter dobiti obliko prave kulturne države v modernem evropskem smislu. Sprejelo se je v osnovo toliko koristnih paragrafov, da bi se morala po njih zatreti vsaka zloraba uradne oblasti, skrajšati ošabnost in nadmoč dosežanih podžupanov ter pregnati iz službe navedene lene in za tujimi denarji pohlepne sodnike, mesto njih pa postaviti činovnike sposobne za upravo in poštene posebne v poslovanju z denarji. Pa še več. Vlada je pristala na to, da se ustroji upravna sodnija v treh instancah, katera bode mogla državljana varovati celo pred samosiljem ministrovim in pred samovoljo činovniško. Postava na papirju je sploh v vsem zares dovršena; ali to so le mrtve črke. A kakšen duh jih bo pa navdihoval pri izvrševanju? Žali Bog, da nas skušnja uči, kako se na Ogerskem najbolje postave samovoljno le na korist madjarskega naroda izvajajo. Pa tako bode bržkone tudi s to postavo.

Ogerska ima narodnostno postavo, katera na papirju odgovarja popolnoma vsem zahtevam uljudbe in pravičnosti. Ali kako je ž njo v praksi? Jeli je sploh, katero načelo v tej postavi, zoper katero se niso pregrešili samo nižji uradniki, nego največji dostojanstveniki v državi? Saj je vsakemu dobro poznata žalostna osoda ogerskih Slovanov in Rumunov. Poslednji so v novjšem času vsemu naobraženemu svetu pokazali, kako Madjari svoje liberalne narodnostne postave med Rumuni vršé; ali le ti so še tako drzoviti, da se s tem pred svetom hvalijo s svojo liberalno (!) kulturo. Dobro je, da je svet zdaj vendar že bolje poučen o tem sleparskem ravnanju viteških (!) Madjarov. Tudi Francozi in Angleži jim več ne verujejo, Nemci pa jih le za to podpirajo, ker tlačijo ž njimi Slovane.

Drugi primer, kako Madjari postave in ugovore malo cenijo, če ni vse njim na korist, je nagodba njihova s Hrvati. Od 70 paragrafov tega ugovora ni nobenega, katerega oni dozda ne bi bili prekršili, čeravno bi jih ustanove tega ugovora morale tem bolj vezati, ker so kot državna nagodba še posebne svete. Ali malo marajo oni za to. Koliko niso obetali Hrvatom svobode, ko so ugovarjali nagodbi, in kako ošabno se ponašajo zdaj, ko se oglašajo opozicija proti nepravdam in netočenemu obdrževanju nagodbe. Hrvaški jezik ni več izključljivo uradni jezik na Hrvatskem, nego se rabi tudi madjarski; tudi niso le Hrvati uradniki, nego je že mnogi Madjar na Hrvatskem dobil lepo službo. A kako je s financijami, dobro je poznato čitateljem „Slovenčevim“. Od 19 milijonov dohodkov hrvaških pobere Ogerska vsako leto 13 milijonov, pri tem pa prikračujejo Madjari Hrvate pri mnogih dohodkih, katerih jim nočejo zaračunavati. V novjšem času so vveli točarino, nov davek, kateri bode občine naše pokončal, a zdaj bodo dobili večji del od prihranjenega zaklada zemljiščnega. Tako se drže in spolnujejo postave na Ogerskem.

Je li tedaj verjetno, da bi mogla nova postava ob upravi pri takih okolnostih na Ogerskem kaj koristiti. Kaj neverjetno je, kajti kjer v zakonodajstvu postavam manjka etična podloga, tam ne koristijo nič niti najlepši paragrafi. Dokler bodo Madjari mislili, kako bi iz mnogojezične Ogerske napravili le madjarsko državo, tako dolgo bodo morali trpeti krivice v upravi ter pustiti tako postave kršiti in uradnike, ki njihove zapovedi kot Madjari izpolnujejo, pustiti nekažnjive, če se tudi v čem drugem pregreše, kajti širjenje madjarske državne ideje pokriva vse druge pomanjkljivosti. Pa če se bo hotel Slovak, Srb, Rumun potožiti proti ravnanju kakega

(Dalje v prilogi.)

činovnika, bo li mogel on dobiti pravo pri upravnej sodnji, katere člani bodo sami Madjari? Je li verjetno, da bi se tukaj pravično sodilo v narodnih vprašanjih, ko bodo v prvem redu imeli ti uradniki nalog, da „panslavistične agitacije“ uduše, to je Slovana pa tudi Rumuna, če se bo poganjal za svojo pravico po izdanih ogerskih postavah, obsodijo kot puntarja. Kako bi bilo mogoče najti Slovanu in Rumunu pravico pri takih činovnikih, katerim je glavna zapoved skrbeti le za Madjara, vse drugo je izključeno iz milosti njihove.

Naj bode tedaj nova postava ob upravi še tako liberalna, od nje se ne more pričakovati napredka na Ogerskem, ona je zopet le neko slepilo za Evropo, češ, azijska Ogerska se bode počasi poevropila — sevéda na papirju. —a.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. maja.

Notranje dežele.

Budgetna debata. Budgetni odsek bode že drug teden predložil poročilo o budgetu. Predno se začne budgetna debata, bode še državni zbor rešil nekatere prehodne finančne zakone, ki se tičejo združenja predkrajev z Dunajem. Pričakovati je, da bode državni zbor te zakone rešil brez velike debate, da bode lažje poprej začel posvetovanje o budgetu, da potem pravočasno reši budget in ne bode treba novega provizorija. Ko se konča budgetna debata, odide pa državni zbor na počitnice.

Odgovor grofa Taaffeja Mladočehom skoro vsi listi tako tolmačijo, da se vlada približuje leviici. Staročeski listi pišejo, da je to neuspeh mladočeske politike, kajti Staročehom bi se Taaffe nikakor ne bil upal tako izrečno postaviti po robu. Vsakega prijatelja naroda češkega je pa odgovor grofa Taaffeja gotovo užalil, kajti nikakor ni veljal le mladočeski stranki, temveč vsemu narodu češkemu.

Vnanje države.

Tudi enciklika o socialnem vprašanju. Znana protestantska zveza „Evangeljska zveza“ imenovana se je tudi čutila poklicano izdati encikliko o socialnem vprašanju in jo razposlati svojim podružnicam, ko je že papež izdal tako encikliko. Čudno je pa, da se ta enciklika peča kaj malo s socialnim vprašanjem, temveč le zabavlja proti papeštvu. V tej enciklici se trdi, da so v katoliških deželah pogoste ustaje, ker rimska cerkev pospešuje le prazno vero in ovira razvoj pravega verskega čuta. Rimski agitatorji so v zvezi z radikalnimi elementi v narodu. Treba je tedaj gledati, da se ne zmešajo katoliške in protestantske protisocialistične težnje, in osnovati posebna protestantska delavska društva. Potem pa zabavlja enciklika še proti jezuitom. Rešenja socialnega vprašanja ta enciklika pač ne bode pospešila, posebne važnosti jej še protestantski listi ne pripisujejo in je le prav na kratko omenjajo.

Črnagora in Srbija. Neki berlinski list hoče vedeti, da bode črnogorski knez, povrnivši se iz Peterburga, pohodil Beligrad. Nam se to ne zdi verjetno, ker pri sedanjem razburjenju v Belegradu bi se to znalo tako tolmačiti, da knez želi priti na srbski prestol in se mu sedaj zdi čas ugoden, da podkoplje tla rodbini Obrenovičev. Srbska radikalna vlada bi pač ne bila posebno vesela prihoda črnogorskega vladarja. Prihod kneza Nikite v Beligrad bi pa tudi na Dunaju ne napravil najboljšega vtisa.

Porusenje Poljakov. Mej drugimi naredbami, ki merijo na porusenje Poljakov, omeniti je tudi ta, da poljščine po srednjih šolah odslej ne bode smel učiti noben Poljak, nego sami Rusi. „Gazeta Narodova“, kateri list ne goji pretiranih poljskih idej in zlasti ne simpatizuje s poljsko žlahto, piše, da poslednje naredbe ruske vlade morajo Čehe in druge rusofilske Slovane preveriti, da je sporazumljenje mej Rusi in Poljaki nemogoče. Rusija se drži svojih tradicij in prezira narodno individualnost, politično samostojnost in verska prepričanja drugih Slovanov. Slep mora biti, kdor tega ne spozna. — Nikdo ne more reči, da poljski list nima prav, če tudi radi priznamo, da so tudi Poljaki veliko krivi, da so razmere mej Rusi in Poljaki sedaj take.

Pomiloščenje v Rusiji. Ukaz ruskega carja, s katerim se je polajšala usoda nekaterim prognancem v Sibirijo, velja le za tiste, ki so sodnijski bili obsojeni, nikakor pa za one nesrečneže, ki so administrativnim potom pregnani v Sibirijo. Dobrote ruskega carja deležni bodo pred vsem le navadni zločinci, nikakor pa politični pregnanci, ker večino poslednjih so odposlali v Sibirijo brez vsake obsodbe. Car, ali bolje rečeno sedanja ruska vlada, se nikakor ne morejo odločiti za milejše postopanje s političnimi nasprotniki. Govorilo se je že, da se hoče odpraviti odposiljanje v prognanstvo administrativnim potom, ali sedaj je zopet vse tiho o tem, kakor bi se sedanji red v Rusiji res ne dal ohraniti brez te naprave.

Rusija. Ruske duhovne akademije hočejo več svojih slušateljev poslati v Jenö, Göttingen in druga nemška mesta, da se bodo na nemških vseučiliščih izučili filozofije. Ta namera je najbrž v zvezi s tem, da hočejo na teh zavodih v bodoče bolj gojiti filozofijo. Može, ki se bodo na nemških vseučiliščih izobraževali v filozofiji, nastavili bodo potem za profesorje filozofije.

Prvi maj. V Rimu se je začela velika pravda zaradi izgrediv dne 1. maja. Stoindvajset oseb je zatoženih ustaje in udeležitve tajnih zvez. Povabljenih bode nad tisoč prič. Ta pravda bode nekoliko pojasnila namere italijanskih anarhistov. Vzbuditi pa utegne novo razburjenje v delavskih krogih.

Francoska zbornica. Več poslancev francoske zbornice je predlagalo, da bi delavci in nastavljeni pri državnih obrtnih podjetjih po triletnem službovanju dobivali nek delež od dobička. Ta predlog sevéda v zbornici ne bode dobil večine. Ko se bode obravnavalo o njem, bode se pa gotovo vnela burna debata o socialnem vprašanju.

Izredno zasedanje nemškega državnega zbora. V kratkem se nekda skliče nemški državni zbor v izredno zasedanje, da dovoli začasno petdesetodstotno ponižanje carine na žito. To začasno ponižanje carine bode veljalo, dokler ne stopi v veljavo nemško-avstrijska trgovska pogodba. Najhujši nasprotnik ponižanju carine je Bismarck in se bode zatorej morda udeležil izrednega zasedanja. Vlada se pa bajé nikakor ne bode dala Bismarcku terorizirati in bode porabila ves svoj vpliv, da se carine znižajo. Večina nemškega prebivalstva bode imela dobiček od znižanja carin, le nekateri veleposestniki bodo na zgubi, mej njimi tudi Bismarck sam.

Agitacija za občno volilno pravico v Holandiji. Iz Belgije so se agitacije za občno volilno pravico razširile tudi na Holandsko. Minolo nedeljo bil je v Amsterdamu velik tabor, kateri se je izrekel za občno volilno pravico. Tega shoda se je vdeležilo baje nad 37.000 ljudi, največ delavcev. Govorilo je šestnajst govornikov, mej njimi dve dami in jeden odvetnik. Po sklepu shoda se je odposlalo telegram belgijskim socialistom in se jim častitalo njih vspehu v boju za občno volilno pravico. Shod se je mirno vršil. Niti najmanjših neredov ni bilo. — Kakor se kaže, hočejo delavci povsod začeti borbo za občno volilno pravico, kjer še ni upeljana. K temu jih prigovarjajo nekoliko tudi liberalci, da bi tako nekoliko odvrnili njih pozornost od socialnega vprašanja. Mi smo že večkrat izrekli svoje prepričanje, da ne verujemo, da bi delavci od občne volilne pravice imeli dosti koristi.

Izvirni dopisi.

Z Goriškega, 24. maja. (Politika mlade ali „Nova Soča“ in tihota po silnem orkanu.) Kdor količkaj pazljivo bere „Novo Sočo“, bo kmalu zasledil, kakošnega duha in verskega ali neverskega mišljenja je ta mlada hčerka bivše „stare“, ki je žalibog prekésno krenila na konservativno pot; zato je tudi poginila za naglo sušico. Tako se maščuje nedoslednost v narodni politiki. Vsled tega naglega prevrata je zdaj „Nova Soča“ kakor na konju brez brzde. Ni čuda torej, da se čuti zdaj poklicano, da pokaže svoje prave roge skoraj v vsakem listu vzlic našemu vernemu katoliškemu narodu, kar se lahko čita v vrstah in med vrstami. Med drugim na pr. dela reklamo za slovenski razkolniški list „Slov. svet“ (št. 16, z dne 17. aprila t. l.), kateremu časniku je dokazal do pičice zadnji (4) „Rimski katolik“ njegove razkolniške težnje (str. 246—250). V poslednjih (18. in 20. l.) pa je prešla popolnoma na neversko ali versko indiferentno polje, proslavljajoč prenešenje ostankov verskega odpadnika dr. Lavriča, ki se je meseca marca 1876. l. ustrelil v tuji biši, v gostilni „pri treh kronah“ v Gorici, in katerega je pokopal luteranski goriški pastor z „ginljivim pogrebnim govorom“. Mi se sicer ne drzujemo segati v božje sodbe, ker Bog je že sodil to v Njegovo oblast segajoče strašno dejanje, vendar sleherni količkaj verskega prepričanja imajoči domoljub mora odločno grajati zadnjo „Novo Sočo“ (št. 20), v kateri pogréva svoje stare fraze o narodnem buditelju dr. L., ki je bil s svojim očitnim odpadništvom od katoliške vere prav za prav glavni vzrok razkola v narodnem taboru na Goriškem, in kar je tudi njemu samemu, kdor ga je poznal od bližje, služilo v pogubo, da je storil v blaznosti tako žalosten konec, pred kakršnim nas varuj večni Bog! — V verskem ali neverskem oziru je bil dr. L. prava obžalovalna ničla! In takošnega pomilovanja vrednega viteza žalostne podobe hvalisa „Nova Soča“!

Dalje hvali nad vse naša „mlada“, ki ima še mlečne zobe, — gre namreč še le v drugo leto, —

nameravano državnozbornsko adreso mladočeskih separatistov v državnem zboru (št. 19), akoravno je znano, da Mladočehi niso za versko šolo, kakoršno potrebuje naš katoliški narod in katoliška Avstrija, ker oni perhoreseirajo katoliško mišljenje in življenje, kakor pričajo vsi mladočeski časniki, politični in beletristični.

„Nova Soča“ pa ni le privrženka Mladočehov, ampak jednako tudi Vaših ljubljanskih Mladoslencev, ker je pred časom izrazila svoje veselje nad mladoslensko zmago v Vaš mestni zbor, v zvezde kovaje njih zasluge za mestne koristi itd.

Tako se vodi ubogi narod za nos in se bode vodil dotlé, dokler konservativci ne bodo imeli nobenega svojega glasila na Goriškem. Zato ni čuda, da sedanja „Nova Sloga“ ne ugaja nobenemu konservativcu, akoravno jih je mnogo na njo naročenih. Vsled te opravičene nezadovoljnosti se čujejo glasovi in želje po lastnem glasilu, kar naj dobro in zrelo preudarijo rodoljubi v mestu in na deželi, in vsi verski domoljubi jih bodo gotovo podpirali. Ne dajte brezozirnim „Mladim“ še nadalje norce briti iz našega vernega, itak od tujcev, nemčurjev in lahonov zaničevanega naroda, da se to nehajstvo ne bode britko maščevalo nad našimi potomci! V resnični prospeh naroda želi to novo osnovo več — nego Jeden!

Dnevne novice.

(Katoliški shod v Gradcu.) Resolucije, katere je priredil pripravljavni odbor za katoliški shod v Gradcu, tičejo se politike, ljudske šole, časopisja, političnih društev in katoliške organizacije, socialnih razmer, in sicer: razprava o načelnih vprašanjih, posvečevanje nedelj, ohranitev srednjega stanú, rokodelsko vprašanje, delavsko vprašanje, krščanska dobrotelnost, katoliško življenje akademične mladine, katoliška akademična društva, cerkvena umetnost. Iz naštetih imen raznih predmetov, s katerimi se se bodo pečali različni oddelki, je razvideti, kako vsestranski se bodo razpravljala času primerna pereča vprašanja, in da posebna mržnja do vsega, kar je katoliškega, mora navdajati one zlikovce, nemške in slovenske, ki javno in zavrtno rujejo proti shodu s tako vzornimi namerami. — Pri poglavju o društvi se v tretjem odstavku imenoma pohvalno omenjajo pravila in delovanje spodnje-štajerskega „slovenskega društva“. — Tako grozni Slovenožrci torej vendarle niso ti konservativni štajerski Nemci, s katerimi samo družiti se že vzbuja v naših liberalcih ironija, satiro in sarkazem! — Želeti je torej, da se mnogo Slovencev udeleži tega shoda; gotovo se bodo vsi blagodejno utrdili v katoliškem prepričanju. Upati smemo, da se tudi Slovenci sami vsled tega kmalu vzdramijo ter osnujejo svoj slovenski katoliški shod; proti temu vsaj naši mladi tudi iz narodnega ozira ne bodo mogli imeti nobenega pomisleka, in nadejati se smemo, da se na slovenskem katoliškem shodu zopet najdemo sedaj na vse strani ločeni in razdvojeni Slovenci! — In to bi bilo Slovincem najpotrebnejše, kajti večja nevarnost za Slovence, nego so Nemci in Italijani, je našemu narodu domač razdor, ki prožira najboljše moči, a narodu le v kvar. To naj bi pomislili oni, katerim se je popolno po nepotrebnem zljubilo zasnovati tudi med Slovenci „liberalni sport“ v največjo škodo slovenskemu ljudstvu.

(Diploma idrijskega mesta častnemu meščanu ministru Falkenhaynu.) Mestni občinski zbor idrijski je že pred nekaj časom na predlog obč. svetovalca g. Val. Treven-a izvolil poljedelskega ministra grofa Falkenhayna, v čegar področje spada tudi idrijski rudokop, za častnega meščana idrijskega mesta, ker si je kot minister s svojo skrbjo za idrijski rudokop pridobil neprecenljivih zaslug za Idrijo, bodisi v duševnem, šolskem ali gmotnem oziru. — Ko so grofu sporočili, da so si ga izvolili za častnega meščana, odgovoril jim je, da ga zelo veseli to odlikovanje, in da bo skušal vedno po svojih najboljših močeh skrbeti za blagor prebivalcev cesarskega mesta Idrije. — Mestni zbor je nadalje sklenil po posebni deputaciji osebno izročiti diplomu grofu Falkenhaynu. To diplomu jako dragoceno in umetno izvršila je na Dunaju firma Klein za blizo 230 gold. Včeraj so z njo došli v Ljubljano idrijski župan g. J. Didič in obč. svetovalca gg. Val.

Treven in Fr. Goli; tu so si diplomo ogledali pri „Slonu“, mnogi Ljubljanci, ki se niso mogli načuditi krasnemu delu. Avstrija, v desni roki držeča znamenja rudokopskega orodja v levi pa grb mesta Idrije, krasno izdelana odlikuje se prav posebno na diplomu. V ponedeljek bode deputacija izročila diplomo ministru Falkenhaynu. — Gotovo bodo vrli občinski svetovalec porabili to priliko na Dunaju, da bodo vplivnim krogom pojasnili potrebe in želje iderskih rudokopov, in v tem oziru jim v interesu mesta Idrije želimo prav obilnega uspeha.

(Klub amaterjev-fotografv v Ljubljani) ima v ponedeljek, dne 1. junija, ob 8. uri zvečer svojo mesečno sejo v društvenih prostorih: Pred škofijo, števil. 16. I. nadstropje. Gostje dobro došli.

(Krokodilove solze graška „Tagespost“.) Iz Celja poroča graška „Tagespost“ potrtega srca pretresljivo vest, da je vsled imenovanja dveh slovenskih notarjev pod okrožnim celjskim sodiščem za vselej izgubila nado, da bi še kedaj na Spodnjem Stajerskem imela zbornica notarjev nemško večino. — Pač bi ne vedeli, čemu bi bili slovenskim Stajercem nemški notarji?

(„Slavec“) priredi dne 14. junija povodom koncerta v korist Prešernovemu spomeniku kegljanje na dobitke. Kegljanje se prične v nedeljo, dne 31. maja ob 9. uri zjutraj pri Koslerju in traja do 14. junija 9. ure zvečer. Ob nedeljah se bode kegljalo od 9. ure zjutraj, ob delavnikih od 5. ure popoldne naprej. Dobitki so: I. 3 cekine, II. 6 gld., III. 4 gld., IV. 3 gld., V. 2 gld., VI. za največ serij 3 gld., VII. šaljivi dobitki za največkrat vseh devet. Serija treh lučajev 10 kr.

(Umrl) je včeraj opoldne g. Ivan Babšek, c. in kr. sanitetni nadporočnik pri zdravstvenem oddelku št. 8. v Ljubljani, v 40. letu dobe svoje za jetiko. Pogreb bode jutri popoldne ob 3. uri iz tukajšnje vojaške bolnice na grobišče v Rudnik pod Ljubljani. — Pokojnik, ki se je šolal na ljub. gimnaziji, bil je tihega in mirnega značaja, a tudi njemu je pod vojaško uniformo toplo bilo srce za domorodno stvar. Naj v miru počiva!

(Poboj.) Iz Kranja se poroča, da so dne 25. t. m. proti jutru fantje s Huj in z Rupe napadli oženega gostača Jos. Rechbergerja. Dobil je smrten udarec na levo sence; takoj se je zgrudil in še tisti dan umrl.

(Javna tombola v Ljubljani.) C. kr. finančno ministerstvo je dogovorno z ministerstvom za notranje zadeve dovolilo patrijotičnemu pomočnemu društvu rudečega križa ljubljanskih gospej, društvu belega križa in I. bolnišnemu in podpornemu društvu ljubljanskemu prirediti javno tombolo, katera bode 14. junija t. l. popoldne ob 3. uri na Kongresnem trgu pri „Zvezdi“.

(Ogenj v Št. Rupertu.) Omenili smo že požara v Št. Rupertu, danes dostavimo, da je pogorelo posestniku Malenšku hišno in gospodarsko poslopje, posestnikoma Stergarju in Skedlu pa gospodarska poslopja. V ognju sta poginila tudi dva konja, dve kravi in osem prašičev. Škodo cenijo na kakih 8000 gld.

(Občinska volitev.) Pri občinski volitvi na Gorenjem Vremu v političnem okraju postojinskem je bil za župana izvoljen posestnik Jos. Magajna, odbornika sta posestnika Jan. in Jos. Cerkvenik.

(Iz Opatije) se nam poroča z dne 29. t. m.: Z današnjim dnem dospelo je število tukajšnjih tujcev in topličarjev do 4549!

(Slovensko odposlanstvo s Koroške na Dunaju.) Iz Celovca čitamo z dne 26. t. m. v „Hlas Naroda“ nastopno brzojavko: „Včeraj se je vršil tó shod slovenskega političnega društva, na katerem se je sklenilo, da odpošlje na Dunaj odposlanstvo, ki naj po poslancih prosi na najvišjih mestih in pristojnih ministerstvih, da se bolje ozira na posebne odnose na Koroškem, osobito pa na šolske razmere.“

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je nabrala skupina slovenskih velikošolcev na Dunaji 4. t. m. v gostilni pri „R“ 7 gld. 70 kr. ter nam je to svoto dobrotno doposlala. — Koj kmalu potem smo prejeli 8 gld. 18 kr., koje nam prijazno vročuje cand. med. gosp. Anton Podpečnik kot nabranino iz vesele hrovaško-slovenske družbe teh istih dunajskih visokošolcev. — Ko hvaležnostno beležimo ta darova za domovino tako vnete naše akademične mladine, ne moremo si kaj, da pristavljamo, kako so nas ganila že marsikatera darila iz neimovitih rok; a tako kot ta letošnja dunajskih častitih visokošolcev pa še nobena. — Teh imenovanih doposlanin sprejem

potrjujoč spominjamo namreč ob tej priliki še enkrat marcijeve odtamošnje dopošiljatve v znesku 9 gld. 48 kr. in pa velike apriljeve svote 45 gld. — vse to odmenjeno našim družbenim naporom.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Novo posojilnico) ustanovili so slovenski rodoljubi v Velikovcu na Koroškem. O nujni potrebi te posojilnice priča že to, da je novi zavod našim nasprotnikom, liberalcem in nemškutarjem, hud trn v peti. — Na binkoštni ponedeljek, dne 18. maja, imela je posojilnica svoj prvi zbor, katerega se je udeležilo precejšnje število zavednih kmetov iz okolice. Spodbujani po spretnih govornikih poprijeli so se vsi z mnogim navdušenjem misli nove slovenske posojilnice, ki bodi trdna zaslomba vsem onim kmetom ki so v denarni zadregi. Vneti in delavni rodoljubi odbora pa so nam porok, da je novi zavod v zanesljivih in spretnih rokah. Pri shodu je na novo pristopilo nad 30 kmetov k posojilnici. Vsaj z jednim učinkom se že sme ponášati mlada posojilnica. Velikovaška hranilnica, ki je v liberalnih rokah, je namreč vsled njene konkurence že primorana obresti znižati od 7% na 6% in tako je še s tem zdatno pomagano kmetom, ki so imenovani hranilnici kaj dolžni! — rn.

(Cerkvene vesti iz Celovca.) Mične šmarnice obhajajo se tó javno v treh cerkvah. Udeležuje se njih prav mnogo ljudi iz vseh stanov. V stolni cerkvi ima vsakdanje šmarniške progovore vč. g. o. Janez Staré, iz Jezusove družbe, Slovencem dobro znani izvrstni govornik in misijonar. — Župnijski izpit delalo je dne 12. in 13. maja v Celovcu 8 duhovnikov. — Duhovne vaje za duhovnike krške škofije bodo letos v kn.-šk. „Marijanišču“ v Celovcu od 31. avg. do 4. sept. — Zbog slabega vremena morala je izostati na Telovo javna procesija po mestnih ulicah. Svečanosti v cerkvi udeležil se je v slovesnostni opravi g. deželni predsednik, cesarski uradniki in mnogo častnikov.

(Hrvatski vlak v praško razstavo) odrine iz Zagreba v Prago dne 3. avgusta. Doslej se je oglasilo nad 300 udeležnikov, med njimi tamburašev zbor, ki priredi v Pragi velik koncert. Udeležniki ostanejo v Pragi nekaj dni, na to pa obiščejo še nekatera druga češka mesta.

(K imenovanju zagrebskega nadškofa.) Dunajskim listom se je poročalo dne 27. t. m. telegrafično iz Rima: Kakor se govori, privolil je papež, da se sarajevski nadškof dr. Josip Stadler imenuje za nadškofa zagrebskega namesto pokojnega Mihajloviča. Tudi v vladnih krogih je ta novica zelo razširjena. — Kakor bi radi videli in čestitali prestolnici hrvatski na tem imenovanju, vendar se nam zdi neverojetno, tembolj, ker drugi listi poročajo, da je sarajevski biskup odločen za nadškofa v Zadru.

Raznoterosti.

— K statistiki naših visokih šol. Na 8 avstrijskih univerzah posluje po uradni statistiki 371 rednih in 143 izvanrednih profesorjev, 13 honoriranih docentov, 14 suplentov, 297 zasebnih docentov, 237 asistentov in 38 učiteljev, skupaj 1112 učiteljskih močij. Te univerze obiskuje 15.562 poslušalcev, in sicer v Pragi: češko 2537, nemško 1643; na Dunaju 6371, v Gradcu 1385, v Inomestu 899, v Lvovu 1188, v Krakovu 1277 in v Črnovicah 271. Iz slušateljev je bilo po narodnosti 22:1 odstotkov Čehov, 15:4 Poljakov, 3:6 Rusov, 3:9 Jugoslovancev, 43:8 Nemcev, 3:2 Lahov, 1:2 Rumunov, 3:9 Madjarov, 2:9 drugih narodstev. Po veroizpovedanju bilo je 72:3 odstotkov katolikov, 2:9 pravoslavcev, 3:9 protestantov, 19:9 židov in 1 odstotek drugega veroizpovedanja. — z—

— Prestop k drugim veram. Kako na Dunaju ljudje menjajo svoje veroizpovedanje, kaže tó-le: L. 1889 zgubila je kat. cerkev po prestopu 331 vernikov, pridobila jih je le 230. Židovstvo zgubilo je 303 vernike, pridobilo 65. Protestantizem pridobil je 243 vernikov, zgubil le 77. Za „brezverce“ (atheiiste) pripoznalo se jih je 187. Vzrok, da toliko ljudij odstopi od katoliške cerkve ni versko prepričanje, temveč le združenje z židi po državljanskem zakonu. Vzrok, da toliko ljudij prestopi k protestantizmu je, ker se protestantovski zakoni lahko zopet ločijo, zlasti med ogerskimi državljani. — Mnogo židov prestopi h krščanski veri zbog antisemitizma in da si pridobé vstop v višje kroge. — Te številke pojasnjujejo pa tudi nekoliko slabe posledice naših brezverskih postav in pričajo, da se mora v brezverski šoli izgojiti brezverski rod! — z—

Telegrami.

Dunaj, 29. maja. Pri grajenju nove hiše podrl se je del odra. Sedem delavcev je podsulo, jeden je bil takoj mrtev.

Dunaj, 30. maja. Nadvojvoda Franc Ferdinand se splošno precej dobro počuti, mrzlica zmerna. Cesar in nadvojvode so povprašali po nadvojvodovem zdravju. Došla so brzojavna vprašanja mnogih vladarjev, mej njimi tudi ruskega carja.

Dunaj, 30. maja. V budgetnem odseku izjavil je grof Taaffe, da vlada obrača vso pozornost na to, da se kmalu zgradi zopet Praški Karlov most, ki je važno komunikacijsko sredstvo in zgodovinski znamenit. Zastran škod po povodnjih na Češkem je obljubil pomočno akcijo. — Zastran peticije uradnih slug za povišanje plače se je ministerski predsednik izjavil, da se bode vlada kolikor je mogoče sukcesivno nanjo ozirala, ravno tako se bode tudi ozirala na zboljšanje stanja uradnikov nižjih razredov. — Zastran pritožb, da policija in politična oblastva krivično postopajo proti delavcem in da vlada ne spoznava pomena novodobnega socijalnega vprašanja, izjavil je Taaffe, da je dolžnost policije skrbeti, da vzlasti pri shodih in zborovanjih mir in red ne pride v nevarnost, društveni zakon za vse jednako in nepristransko izvajati. Če se prigodi kaka krivica, odpomore se lahko z rekurzom. Lažje je pri zeleni mizi govoriti o taktu policije, kakor pa policijsko službo opravljati, kjer je zbrano mnogo ljudstva.

Praga, 29. maja. Razni listi so poročali o nekih prepirih v deželni razstavi mej Nemci in Čehi. Oblastva so poizvedovala, pa vzlic vsemu prizadevanju niso ničesar izvedela.

Pulj, 29. maja. Bolezen nadvojvode Karla Štefana se normalno razvija. Konstatovati se more odločno zboljšanje.

Berolin, 30. maja. Voz, v katerem sta se peljala cesar in cesarica v gledališče, zadel je v nek omnibus. Poškodbe ni nobene.

Bremen, 29. maja. „Nordd. Lloyd“ je ukazal svojim evropskim agentom, da naj preiskujejo telesno in moralno stanje izseljencev v Ameriko. Lloydovi agentje morajo plačati za vsakega izseljenca, katerega nazaj zavrnejo v Ameriki, 21 dolarjev.

Catania, 29. V Misterbiancu je prebivalstvo udrlo vsled nezadovoljnosti zaradi lokalnega davka v mestno hišo in jo zažgalo.

Catania, 29. maja. V Misterbiancu se je zopet red napravil. Začela se je stroga preiskava.

Moskva, 30. maja. Prišli so car, carica in velika kneginja Ksenja.

London, 30. maja. (Standarjevo poročilo.) Tri dni pred prvotno določenim poho-dom carjevim k zastopu v Moskvo, došli so pri carinskem uradu za razstavo trije zaboji dinamita, označeni za stroje. Govori se, da so pod uradnim stanovanjem, stanovanjem Dolgorukova in pod železnico blizu Tvera našli podkope z dinamitom.

London, 30. maja. Pri Chui zapadno od Massikessi-ja napali so Portugalci Angleže. Po dveurnem boju so se umaknili. Angleži nimajo nobenih izgub. Portugalski poveljnik proglasil je obsedno stanje v Massikessy-ju in zaukazal, da morajo vsi, izvzemši rojeni Portugalci, ostaviti deželo.

Tuji.

28. maja.

Pri **Maliču**: Hebein, Gerstenberger, Pelz, trgovci, z Dunaja. — Porzelius, t. govec, z Bavarakega. — Ekert, trgovec, iz Londona. — Matej in Artur Schoklitsch, zasebnika, iz Grada. — Haltman iz Kranja. — Piringer iz Beljaka. — Gerber, graščak, s soprogo, iz Krakovega.

Pri **Slonu**: Pucher, Friedman, trgovci; Reiter, zasebnik; Bartl, poštni oficijal; Peehinger, potovalec, z Dunaja. — Ziegler, Corosac, zasebnika, z Reke. — Haaker, poštni asistent, iz Potablega. — Traven, trgovec, iz Jesenice. — Treven, trgovec, iz Idrije. — Troger, potovalec, s Tirolskega. — Kirschick, živinozdravnik, s soprogo, iz Kočevja. — Troller, trgovec, iz Brna. — Weber, trgovec, iz Arada. — Wessely s Češkega. — Goldschmid, trgovec, z Mogunca.

Pri **avstrijskem caru**: Putre, zasebnik, iz Maribora. — Lepšina iz Celja. — Kniffler iz Vipave. — Lavrenčič iz Vrhpolja. — Kordrič iz Novega Mesta. — Kovač iz Zapog.

Pri **južnem kolodvoru**: Jožef in Frančiška Černic iz Št. Petra. — Cohn, potovalec, z Dunaja. — Mrak, gostilničar, iz Beljaka. — Rogač, posestnikov sin, iz Logatca. — Zuderman iz Kranja. — Ruttner z Vrhniške.

Umrli so:

26. maja. Frane Keržnik, jermenar, 19 let, Dunajska cesta, delavske hiše, jetika.

27. maja. Ana Kraup, tovarniškega vodje žena, 48 let, Dunajska cesta 25, srčna hiba. — Jurij Gražar, delavec, 70 let, Kravja dolina 11, marasmus. — Frane Rozman, posestnik, 68 let, Karlovska cesta 12, meningitis. — Frančiška Česnovar, hišnega posestnika žena, 40 let, Stari trg 3, jetika

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je rahlo delujoča, vspešno učinkujoča, prebavne organe vrejujoča zdravilno sredstvo. — Cena steklenici 10 kr. (300-99)

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil.
opazovanja	srakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
29. 7. u. zjut.	729.2	10.2	brezv.	megla	
2. u. pop.	729.2	22.0	sl. svzh.	jasno	0.00
9. u. zveč.	730.5	15.5		del. jasno	

Srednja temperatura 15.9°, za 0.6° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

30. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	92	gl.	60	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	92	"	50	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	111	"	10	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	45	"
Akcije avstr.-ogerske banke	997	"	—	"
Kreditne akcije	300	"	50	"
London	118	"	—	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleond.	9	"	34	"
Cesarski cekini	5	"	56	"
Nemške marke	57	"	70	"

Tržne cene v Ljubljani

dne 30. maja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	50	Špah povojen, kgr.	—	64
Bež,	5	36	Surovo maslo,	—	70
Jčmen,	4	87	lajce, jedno	—	2
Oves,	3	50	bleko, liter	—	10
Ajda,	5	36	roveje meso, kgr.	—	60
Proso,	5	20	Telečje	—	56
Koruza,	5	50	Svinjsko	—	66
Krompir,	2	77	Koštranovo	—	40
Leca,	9	—	Pisanec	—	60
Grah,	10	—	Golob	—	20
Fizol,	9	—	Jeno, 100 kgr.	1	79
Maslo,	—	88	Slama,	2	23
Mast,	—	68	Drva trda, 4 mtr.	6	60
Špah svež,	—	54	" mehka, " "	4	40

Zobozdravnik Schweiger

stanuje

hôtel „Stadt Wien“ (pri Maliču)

šte. 25 in 26, II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne, od 2. do 5. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 1/2. ure.

Najnovejše iznajdbe in sredstva v zobozdravništvu. Najboljše plombe, po barvi zobem prikladne. (42)

☛ Za vsa dela se jamči. ☛

Franjo Toman,

podobar in pozlatar,

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4, v Mayerjevi hiši,

se zahvaljuje prečast. duhovščini in sl. občinstvu za doslej mu izkazano naklonjenost ter se priporoča i v bodoče za vsakoravno izdelovanje

podobarskih in pozlatarskih del,

kot: prenovljenja altarjev, tabernakeljnov, leo, krstnih kamnov in podob. Prenovlja vsake vrste okvire, križeva pota, sv. razpela, svečnike itd. Tudi na novo izgotavlja vsa ta dela v vsakem slogu prav okusno in trpežno.

V zalogi ima sv. razpela od 4" do 3', na križu in brez njega, s stolom in brez stola, pozlačena, slikana in iz trdega lesa. Kristusi so do 2 čevlja po 2 palea narazen, 4, 6, 8, 10, 12 palev itd. — Cof za svetilnice za spodaj in zgoraj dobé se od 80 kr. do 8 gl., krogle za vrvi pri svetilnicah in svečnikih, palice za okvire (Goldleisten), slike itd.

Vsako delo izgotovi zanesljivo, dobro in kar mogoče po nizki ceni. (6-4)

Po o. kr. priv. občni zavarovalnici v Trstu ustanovljena

Ogrska akejska zavarovalnica za zavarovanja proti škodam po toči in za pozavarovanja v Budimpešti

prevzema zavarovanja

proti škodam po toči

po trdno določenih premijah brez doplačilnih zavez po dovršeni škodi.

Vplačanega je 1 milijon goldinarjev a. v.

Škode se hitro in popolnoma izplačajo. — Zavarovalnico je še le po četvi, t. je 30. septembra, in sicer na menjico plačati. — Posestnikom, kateri so bili lansko leto pri tej družbi zavarovani, in niso nobene škode naznanili, dovoli družba, ako letos zopet pridelke pri njej zavarujejo, 10% odpusta od lanske premije.

P. n. članom o. kr. kmetijske družbe kranjske se zniža zavarovalnina za 5% od normalne premije.

Natančneje pojasnila daje glavni zastop v Ljubljani za Kranjako v Gradišči št. 4, v vseh drugih krajih pa okrajni in lokalni zastopniki. (11-4)

Nepresegljivo za zobe

je

I. salicilna ustna voda

aromatična, upliva okrepevaljoča, zabranjuje gnjilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošno priljubljen, upliva jako okrepevaljoča ter ohranjuje zobe svetlo-bele, a 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno sveži v zalogi ter vsak dan po pošti pošilja

lekarna

Ubal pl. Trnkóczy

diplomovani posestnik lekarni in kemik, poleg mestne hiše v Ljubljani.

☛ Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo. ☛

C. kr. izklj. priv.

steklenice

za

pivo

z žičastim (dratenim) zamaškom

so najizbornejša, obče priznana priprava, da se pivo vzdrži dolgo sveže in dobro. — Dobivajo se v velikosti po

1/2 7/10 in 1 liter

s potrebnimi klejavimi (gumijevimi) cevimi po jako nizki ceni v Ljubljani pri

Franu Kolmann-u

zaloga steklenine, porcelana in svetilk. (6-3)

Usojam se naznaniti, da je moj

Omnibus

na kolodvoru v Kamniku

pri vsakem vlaku p. n. potovalcem na razpolaganje, ter da stane vožnja za osebo in prtljago 20 kr.

Sploštvanjem

France Fischer,
restavratér.

(3-3)

Španska vina

(4-1)

španske trgovine z vinom Viñador, kot:

Malaga, Madeira, Sherry itd.

se dobivajo v Ljubljani pri gospodu

H. L. Wenzel-nu.

Na kozarce se prodajajo vina pod znamko Viñador v kavarni „Pri slonu“ (Elephant).

☛ Dobro je treba paziti na znamko Viñador in postavno varstveno znamko, ker le v tem slučaju se garantuje popolna pristnost in izvrstnost. ☛

Ta tovarna izdeluje po prav nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sestava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni.

Ceniki orgelj in harmonijev pošiljajo se zastoj.

V kratki dobi 16 let narejenih je bilo blizo 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvrstni zmožnosti in reelnosti te tvrdke. (24-10)

Razprodaja.

Radi prezidavanja in prenovljenja prodajalnice

popolna razprodaja

manufakturnega, modnega in najraznovrstnejšega kramarskega blaga

☛ po dokaj znižanih cenah. ☛

☛ Tu so na prodaj cenó tudi vrata s stranskima in vrhnima kamnoma priprava za vhod pri kaki prodajalnici. ☛

Fr. Petrič,

v Ljubljani, Špitalske ulice 6.

(3)

Katoliška tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Jako bogato izber v finem

lesenem blagu,

rezbarijah, okvirih za fotografije in slike in sprehodnih, gorskih in potniških palicah, nadalje v košarah in otroških vozičkih priporoča najceneje prodajališče (10-6)

I. kočevska hišna industrija
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Tobacne pipe, tako imenovane zdra-vilne subokradke in višnjeve cevi.

Kneippovo vodno zdravljenje (Kuhne-zdravljenje).

Zdravišče Auenhof-Stosir.

ob Vrbskem jezeru na Koroškem.

Vodno zdravljenje po Kneipp-ovi me-todi: masaže, zračne in solne kopeli, dobro podnebje, ceno bivanje, železniška in par-niška postaja. (10-9)

Prospekti zastoj.

Tinktura za želodec.

(Tinctura Rhei Comp.)

lekarja Plecoija v Ljub-ljani, narejena z večine iz samega pristnega kineškega revnja, je ukusno in izdatno zdravilo, katero ureja funk-cije prebavnih organov. Raz-posilja jo izdelovatelj v za-bojčkih po 12 steklenic.

Jedna steklenica velja 10 kr.
(60-14) (60-38)

C. kr. priv. zavarovalnica

ASSICURAZIONI GENERALI

(Občno zavarovalno društvo v Trstu.)

(Ustanovljeno l. 1831.)

Jamstveni zaklad družbe . . . gld. 40,758.238-42
Iz za ust. je plačala družba škod za 227,378.631-43
Zavarovalno stanje v oddelku za-zavarovanj življenja 31. dec. 1889 166,904.648-39
Premijski listi in premije, ki se bodo v poznejših letih pobrale v odd. zavarovanja zoper požar . . . 23,544.053-22

Družba zavaruje:

1. na človeško življenje v vseh mogočih sestavah.
2. Zoper škode po požaru na cerkvena, graščinska in kmetska posestva, stanovanja in gospodarska po-slopja in njihovo vsebino, raznovrstno blago, žetve, les in ogelje na prostem, kakor tudi zoper škode vsled podiranja in spravljajanja, vsled strele, plino-vega razpoka in onega pri parnih kotlih.

Občinam, cerkvam, samostanom, pobožnim usta-novam in graščinam dovoljuje Assicurazioni Gene-rali 20% odpust normalne premije.

3. Zoper škode vsled prevažanja na blago, pridelke, ladije in druga prevaževalna sredstva mej preva-žanjem na morji, rekah, prekopih, jezerih in po suhem s poštnimi vrednostnimi pošiljatkami vred.
4. Zoper škode vsled razbitja zrcalnih oken in ogledal.
5. Zoper telesne nezgode na račun prve splošnje za-varovalne družbe zoper nezgode na Dunaji.
6. Zoper škodo po toči na poljske pridelke na račun »Ogerske zavarovalne družbe po toči in protizavaro-valne delniške družbe v Budapešti«.

Pri zavarovalni stroki na življenje jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih prednostij:

veljavnost polic v slučajih samoumora, dvoboja itd. po petletnem obstandu;
nezastavljene police ne morejo ugasniti po triletnem obstandu;

pravica do obnovljenja (tekem 3 mesecev) polic, ki so ugasnile zaradi neplačevanja zavarovalnin, po-polnoma neodvisno od zdravja še živečega zavarovanca; omejitev ničnostih razlogov za slučaj nameravane in dokazane goljufije;

polica dobi brezplačno čez 6 mesecev tudi veljavo ob slučaju, če je zavarovanec poklican izvršiti svojo črnovojniško dolžnost in sicer do 15.000 gld.; ravno tako tudi, če je brambovec ali rezervist poklican na vojsko in sicer do 5000 gld.

Zavarovalni oddelek na življenje je popolnoma samostojen. Ima lastno premoženje in je od drugih strok tako ločen in neodvisen, da tudi slučajna zguba pri zavarovanju zoper požar ali škode pri prevažanju ne more vplivati na to stroko.

Družba jamči za olajšave, ki se strinjajo z zdravim trgovskim poslovanjem, tako pri odmerjanju zavarovalnin, kakor tudi pri likvidaciji škod, katere vedno točno izplačuje. (5)

Glavni zastop v Ljubljani:

C. Tagliapietra,
Gradišče št. 4.

Penzijonat „Notre Dame de Lion“

na DUNAJU, VII, Burggasse 37.

Redovnice „Notre Dame de Lion“ iz Pariza morejo sedaj vsprejeti gojenke in priporočajo svoj penzijonat, s katerim je v zvezi zasebna šola, vsem starišem, jerobom in sorodnikom deklet vsake starosti.

Na tem zavodu uči se poleg zakonito predpisanih predmetov tudi temeljito francoščina, ki je občevalni jezik, igranje na klavirju itd. (1-3)

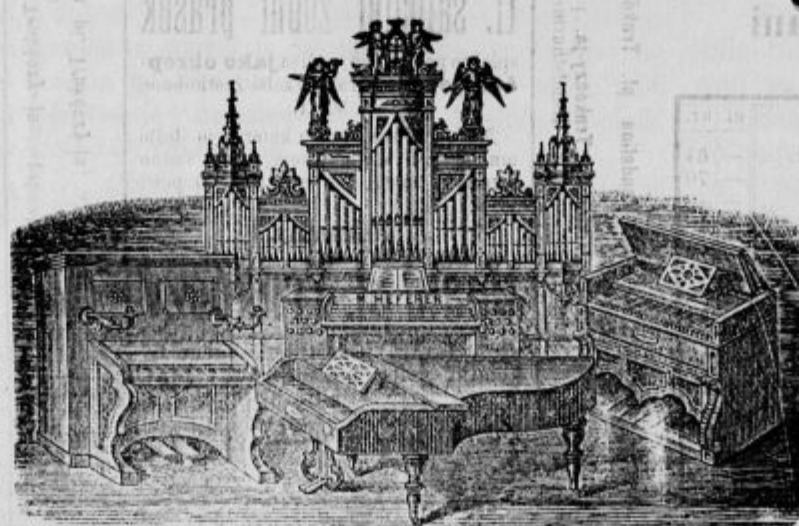

Zagreb,
Ilica 36.

Delavnica orgelj

Zagreb,
Ilica 36.

Budimpešta
1885.

Izdeljujeva

nove cerkvene orglje

vsake veličine po najnovejšem in naj-solidnejšem ustroju. Obode izdelujeva po načrtih v kateremkoli zlogu.

Večletno jamstvo, nizke cene, plačilni pogoji po dogovoru.

Vsakovrstna popravila iz-vršujeva hitro in vestno; kratko, mo-reva se meriti z vsako drugo podobno delavnico. (12-7)

M. Heferer-a udova insin.

Uradna
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo, salonski krilasti klavir, pianine,

iz tovarne svetovno znane trdkke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld.

Klavirji družih trdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod naj-ugodnejšimi pogoji (12-2)

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII. Burggasse 71.

Št. 8626.

Razglas.

(3-3)

Po skl-pu občinskega sveta mesta ljubljanskega v sejah dné 7. oktobra 1890. leta in 20. februvarija 1891. leta, kateri je visoka c. kr. deželna vlada z razpisom z dné 10. aprila letos, št. 4193. potrdila, glasita se §§ 5. in 19. dosedanjega tržnega reda za letne sejme in tržne dneve v Ljubljani z dné 2. novembra 1866. leta v prihodnje tako-le:

§ 5. Trg za blago, zaznamovano v 1. in 2. paragrafu, traja od ranega jutra do 3. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih pa do 10. ure dopoldne. Ob tržnih dnevih je pridržan tržni promet do 10. ure dopoldne kupovanju na drobno (za domače potrebe); do te ure je torej na vsem mestnem ozemlju pod kaznijo prepovedano slehrno prekupovanje vsakdanjih žvil (kakor: zelenjadi, sadja, kureline, masčobe, jajce itd.).

Izvezto od te prepovedi je žito, prašiči, drobnica in tržna roba, kakor met, snbe češolje na vozen itd.

§ 19. Prestopki tržnega reda se kaznujejo, če ne spadajo pod občni kazenski zakon, z globami od 1—10 gld., event. zaporom do 48 ur, z od-pravo ali izključitvijo od trga.

Prestopek prepovedi prekupovanja je kaznovati prvi pot z globo od 1—10 gld., drugi pot z globo od 1—10 gld. in odvzetjem kupljenega blaga, tretji pot vrhu tega še z začasno izključitvijo od trga; eventuvalno stopi v vseh treh slučajih na mesto globe primerni zapor (§ 70. obč. reda).

To se daje s pristavkom v obče na znanje, da ta nova določila tržnega reda stopijo

dné 1. junija letos

v veljavo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 15. maja 1891.

Župan: GRASSELLI l. r.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Anton Kržič.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,
priporoča svojo bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinj-skega in vsakovrstnega poljedelskega orodja, kovanje za okna in vrata, ce-menta itd., sploh vsega v to stroko spa-dajočega blaga. (4)

Fine vodne žage in pile,

za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.